דאמר ליה. לשלוח לכי שמעת לנדרה ספר לה: וקפריך. לכי שמע ליפר לה (ז): **הוא.** הבעל סבר דלמא מיטרידנא: משום דבר מישמע הוא. וקרינן ביה ושמע אישה ואדהכי מלי מיפר: דיינו דר' זירא. דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים [קג:] והכי הוא שאלה שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי שיש ואחד עשרון שמביא שיש בכלי אחד ואחד בכלי אחד והכי[2] תניון במתני' מתנדב אדם מנחה של שיש עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי שיש ואחד מביא ס' בכלי אחד ו' בכלי ג' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש בו'[3] א"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיבולה להבלל וקיש להו לרבנן דס' נבלין בכלי אחד ויותר אין נבלין כו' ופריך התם מאי טעמא דאין נבלין אלמא בדלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה לא בלל כשר עשוים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה בילה כגון שיש ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלין אין מבילין. ה"ג גבי חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש בדיבור אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון חרש שמיעה מעכבת בו ולא מלי מיפר: **או דלמא ושמע אישה לא מעכב.** כלו: **בבת אחת.** בדיבור אחד: דוקא. יש אותה ולא שתים בבת אחת: שתי פוטות כאחת. בשתי כוסות: שלבה גם בחבירתה. הואיל ויש (ג) לי חברתה אחרת[4] מה בכך אם אשמה אני: והשקה לבדה. להשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמעת נדרה לפחות פטורופוס כל נדרים שתדור אשתי ספר ותחול הפרתה לכי שמעת ופטורופוס נמי בהאי ליפת אמר לה לאשה מופר לך לכי שמע בעליך אבל אמר לה אמתא לא דלא עדיף לפטורופוס מבעל גופיה ובבעל גופיה אמר לה אמתא לא דלא עדיף לפטורופוס מבעל גופיה[1] לכי שמעת בדפרישת לעיל: **ופרכינן** לכי שמע ליפר לה. דכיון דסוף סוף לא חיילא הפרה עד שישמע בעל ההיא שעתא ליפר לה איהו גופיה: **סבר דלמא מטרידנא.** ולא אהא זכור לספר נדריה.

הכא נמי דאמר ליה לכי שמעת ליפר לה הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש[6] מהו שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא[7] דאמר רבי זירא א כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו או דלמא ושמע אישה לא מעכב אמר רבא ת"ש ושמע אישה ב פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת[8] אותה דוקא או ג לאו דוקא אמר רבינא ת"ש[9] ד אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה ר' יהודה אומר ה לא מן השם הוא זה אלא משום ו שנאמר[10] ב והשקה אותה לבדה[11]: מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמעת ליפר לה הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש[6] מהו שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא[7] דאמר רבי זירא א כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו או דלמא ושמע אישה לא מעכב אמר רבא ת"ש ושמע אישה ב פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת[8] אותה דוקא או ג לאו דוקא אמר רבינא ת"ש[9] ד אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה ר' יהודה אומר ה לא מן השם הוא זה אלא משום ו שנאמר[10] ב והשקה אותה לבדה[11]: מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמעת לנדרה ספר לה: וקפריך. לכי שמע ליפר לה (ז): הוא. הבעל סבר דלמא מיטרידנא: משום דבר מישמע הוא. וקרינן ביה ושמע אישה ואדהכי מלי מיפר: דיינו דר' זירא. דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים [קג:] והכי הוא שאלה שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי שיש ואחד עשרון שמביא שיש בכלי אחד ואחד בכלי אחד והכי[2] תניון במתני' מתנדב אדם מנחה של שיש עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי שיש ואחד מביא ס' בכלי אחד ו' בכלי ג' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש בו'[3] א"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיבולה להבלל וקיש להו לרבנן דס' נבלין בכלי אחד ויותר אין נבלין כו' ופריך התם מאי טעמא דאין נבלין אלמא בדלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה בילה לא בלל כשר עשוים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה בילה כגון שיש ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלין אין מבילין. ה"ג גבי חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש בדיבור אין שמיעה מעכבת בו ולא מלי מיפר: **או דלמא ושמע אישה לא מעכב.** כלו: **בבת אחת.** בדיבור אחד: דוקא. יש אותה ולא שתים בבת אחת: שתי פוטות כאחת. בשתי כוסות: שלבה גם בחבירתה. הואיל ויש (ג) לי חברתה אחרת[4] מה בכך אם אשמה אני: והשקה לבדה. להשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

שמעת הוא לא מעכבת ביה שמיעה דהאי לבילה לגמיפשטא בעיין לעיל מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש דמינה מדבקנא חרש ושמע מינה דאיכא דהוי בר חמא ושמע אישה לא מעכבת דהוי בר שמיעה לא מעכבת ביה שמיעה דאיתא לדמוי לחמא משום דאיכא לדמוי לחמא דמילתא נקט חרש וה"ה דבעל[5] בעלמא דאי לא תימא הכי לעיל אמאי לא פשטוה להאיי בעיא מהך בריתא אלא ודאי משום דאיכא לדמוי לדדחיין מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רבי בר חמא אמ"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסמיך ליה נמי אדרבי זירא דאמר כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו משמע דהכי קי"ל ועוד דפשטייהו דמתני' והכך מתניתא דלעיל בהכי רהטי ואע"ג דשניהו אשנוי לא סמכינן. וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **איבעיא** להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת. אשה גדולו שמיהן יאמר להן מופר לכון: **אותה דוקא.** ביום שמוע אישה יש לו אותה. והא דבעיא בבעל ה"ה בא"ד גמי כתיב לה אותה: **מפני שלבה גם בחברתה.** שפעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני מגיס דעתה ולא תראה להודות ויומתק שם שנכתב בקדושה: **לא מן השם הוא זה.** לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי סוטות כאחת אלא מדשום שנאמר והשקה במפיק ה"א דהוה ליה כאילו כתב והשקה אותה ודרשינן אותה לבדה. ולענין הלכה איכא מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעיין דלא משמע לה אותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בבת אחת ודכי אתא בתוספתא דמכלתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת לעת מילד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ח.) אמרינן דמנלן תנא קמא ר' שמעון היא דדרש טעמיה דקרא ומה טעם אותה לבדה מפני שלבה גם בחברתה אלמא לכולי עלמא דרשינן אותה לבדה וכפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן דאותה דוקא דאמרינן התם אין שותטין שתי פרות כאחת משום שנא' אותה ולא אותה ואת חברתה וכיון דבגמרין נקטינן דאותה דוקא לא איכפת לן במאי דתניא בתוספתא דלמא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא[1]. וכן נראה לי דולמי פשטיה[2] דאותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דתמני' נדרה אשתו וסבר שנדרה בתו וכי' למימרא דיש אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דגבי דאותה דוקא לענין ידע מי נדרה ולענין אותה לבדה לאו דוקא. וע"ל דהלכה דכי היכי דאיכא מיפר לשתי נשיו בבת אחת הכי נמי איכא מקיים לשתיהן כאחת דהא בהכיא סוגיא דלקמן משמע דכי היכי דאותה דכתיב בהפרה דוקא הכי נמי לה דכתיב בהקמה דוקא וכמו שאכתוב באותה סוגיא בקייעתא דשמיע: מתני'

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עי' תוס' יבמות קד: ד"ה דאמר, ב) עי' תוס' חולין פג: ד"ה אין, ג) ב"ב פא: מכות יח: מנחות יח: קג: קדושין כה. יומות קד: חולין פג: נדה סו:, ד) סוטה ח. [תוס' דנגעים פ"ז מוספתא סוטה פ"ז], ה) במדבר יט ג, ו) חולין קמא ע"א.

הגהות הב"ח

(א) **רש"י** ד"ה וקפריך וכו' ליפר לה הוא הבעל כל"ל והל"ל: (ב) ד"ה שלבה וכו' ויש לה תמילתה וכו' אשתה גם אני:

גליון הש"ם

גמ' **שנאמר והשקה אותה.** עי' סוטה דף ח. ובכרש"י שם ד"ה אותה:

הגהות וציונים

(א) בכי"מ **הפר.** וכ"ה בראש וכ"מ ברש"י ור"ן: ב) [בתוספתא דנגעים פ"א הכי איתא רבי יהודה אומר וכו' אלא משום שנאמר **והקריב אותה הכהן** (במדבר ה' פסו"ז) **אחת הוא מקריב ואין מקריב שתים** ע"כ וכן איתא בתוספתא דסוטה פ"א. ודע דרמב"ם פ"ד מהל' סוטה כתב שנאמר והעמיד אותה הכהן ועל כרחך טעות נפל בספר הרמב"ם כי לא נמצא פסוק זה וצ"ל והקריב אותה הכהן) (גלירן): ג) צ"ל **דהכי** (באה"מ): ד) חיבת "כר" נמחק (באה"מ): ה) [צ"ל **אומרת**] (גלירן): ו) מופר **ליכי** לכי (כת"י): ז) צ"ל **לא** (כת"י): ח) צ"ל **בבעל פשטינן** (הגי"ש). [בכתה"י **פשטי** ובד"ר **פשטין**]. ונוס' באה"מ פשטיה **דסוגיין הכי** דאותה דוקא: י) כאן קדוש בכת"י וגרצ"ל משמע **דוקא חרש אבל אינש דבר שמיעה מיפר** אע"ג: כ) כן הוא מנוקד בכת"י:

פירוש הרא"ש

לאמר בעל מיפר עד שלא נדרה וכיון דאיהו מלי מיפר מלי נמי משום שלא לספר נדריה של עתיד וכבר אינו לעיל לגבי אלעזר אין ההפרה מועלת עד שתמע הלכך פריך מי איכא מידי דאיהו לא מלי עביד דמנכה הך פירכא מוקי לה הש"ס בגזיר כר"פ: **דאמר ליה לכי שמענא הפר ליה.** כלומר הפר לה וכשאשוב ואשמע נדריה תחול הפרתך למפרע: **לכי שמע ליפר לה.** מאחר שאין הפרה מועלת עד שישמע נדריה למה צריך לומר לפטורופוס שיפר לה תחילה, לכשישמע הבעל יפר לה: **סבר דלמא מטרידנא.** שמא כשישמע נדרה אהיה עורוה ויעבור היום ולא אפר לה: **חרש מהו שיפר לאשתו.** בחרש קקלי שלמדבר ואינו שומע דכתיב ואני כחרש לא אשמע ונאלם לא יפתח פיו [ע' גיטין עא.], אבל חרש דרבנן בגמיחה לא מני מפקינן נדר לאוריינתא ועוד שהיו לשונות: **כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו כו'.** בפרק הנמנות והנסכים (מנחות דף קג:) תנן הבעולד מנחה של ס"ל עשרונים מביאם בשני כלים לפי שאין נבלים בכלי אחד יפה ופרך והתנן אם לא בלל כשר ומשני ר' זירא דלאיה לבילה בעי ובכלי אחד שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו: **אמר רבא ת"ש ושמע בעלה פרט לאשת חרש.** והא דלא מייתי רבא הך ברייתא ומיפשטי בעיא קמייתא דדמי בר חמא דדוקא אשה חרש מעינן קבא דלאו בר שמיעה הוא. משום דלאמא תנא גופיה דעלמא אי בעי שמיעה וחרש דפשיטא ליה בעלמא דלא בעי שמיעה: **שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** הא דכתיב [במדבר ה, ט] ואם ביום שמוע אישה יש אותה מי דרשינן דוקא אותה ולא חברתה או לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות כאחת.** אין מבאין לעזרה ב' נשים סוטות להשקותן בחד: **מפני שלבה גם בחברתה.** ומפני לוות חברתה לא מודה: **אלא משום שנאמר והשקה לבדה.** והשקה מפיק ה"א דכתיב בהקמה דוקא וכמו שאכתוב באותה סוגיא בקייעתא דשמיע: מתני'

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פי"ז מהל' מעשה קרבנות הל' ו: לח ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה יג סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:
לט ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף כט: מ ד ה מיי' פי"ב מהלכות סוטה הלכה ב:

תורה אור השלם

א) וְאִם בְּיוֹם שְׁמֹעַ אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ וַיהוָה יִסְלַח לָהּ: [במדבר ל, ט]

ב) וְהִשְׁקָה אֶת הַסֹּתֶה וְהָיְתָה אִם נִטְמְאָה וַתַּעַל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ: [במדבר ה, כז]

ליקוטי רש"י

כל הראוי לבילה. בפרק הנמנות והנסכים (מנחות קג:) דקתני האומר הרי עלי ס"ל עשרונים מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד ומפרש טעמא משום דקיש לבו לרבנן דשיש נבלות בכלי אחד אבל ס"ל אינן נבלות יפה ומותבינן וכי אין נבלין מאי הוי והתנן (שם יח.) אם לא בלל כשר ומשני רבי זירא כראוי לבילה אין בילה מעכבת בו דאפילו לא בלל כשר ואין ראוי לבילה בילה מעכבת בו דבאין לבילה בעינן דאפשר להתקיים בה מלות מנחה (ובמות קד:). **מפני שלבה גם בחבירתה.** שאם אשתה עומדת על בריריה ואינה מודה לומר טמאה אני וחברתה שהיא טמאה רואה אם זו אינה מודה ומגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה. **לא מן השם הוא זה.** לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר בדבר [סוטה ח.].

תוספות כתב יד

לכי שמע ליפר לה. אחר שיבוא יפר אומה לו לעשות שלום: **מטרידנא.** כשאשוב ולא אשמעם.

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פי"ז מהל' מעשה קרבנות הל' ו: לח ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה יג סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:
לט ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף כט: מ ד ה מיי' פי"ב מהלכות סוטה הלכה ב:

תורה אור השלם

א) וְאִם בְּיוֹם שְׁמֹעַ אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ וַיהוָה יִסְלַח לָהּ: [במדבר ל, ט]

ב) וְהִשְׁקָה אֶת הַסֹּתֶה וְהָיְתָה אִם נִטְמְאָה וַתַּעַל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ: [במדבר ה, כז]

ליקוטי רש"י

כל הראוי לבילה. בפרק הנמנות והנסכים (מנחות קג:) דקתני האומר הרי עלי ס"ל עשרונים מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד ומפרש טעמא משום דקיש לבו לרבנן דשיש נבלות בכלי אחד אבל ס"ל אינן נבלות יפה ומותבינן וכי אין נבלין מאי הוי והתנן (שם יח.) אם לא בלל כשר ומשני רבי זירא כראוי לבילה אין בילה מעכבת בו דאפילו לא בלל כשר ואין ראוי לבילה בילה מעכבת בו דבאין לבילה בעינן דאפשר להתקיים בה מלות מנחה (ובמות קד:). **מפני שלבה גם בחבירתה.** שאם אשתה עומדת על בריריה ואינה מודה לומר טמאה אני וחברתה שהיא טמאה רואה אם זו אינה מודה ומגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה. **לא מן השם הוא זה.** לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר בדבר [סוטה ח.].

תוספות כתב יד

לכי שמע ליפר לה. אחר שיבוא יפר אומה לו לעשות שלום: **מטרידנא.** כשאשוב ולא אשמעם.

לסיכום על החלקים שבר"ן שהם פלפול ולא פירוש ראה להלן page 16

מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש הואיל ובעלה חייב במזונותיה. כלתמן (כתובות נז.) דנותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס את עצמה וכשם שנותנים לאשה כך נותנים לאיש לפרנס את עצמו זמן ולא ניתנו אוכלת משלו וכו' (ג) ובוגרת נותנין ל' יום כאלמנה: ר"א אומר יפר. כלומר לקמן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת: אין הבעל מיפר. יחידי עד שתכנס לרשותו: **גמ'** משנה ראשונה. בפרק אע"פ: היבם אינו מאביל. לשומרת יבם מן המרוסין: עשתה ששה חדשים. שהיתה מרוסה לראשון ו' חדשים ולפני כיסס שבא להיות י"ב חדש שנותנין לבתולה לפרנס את עצמה: ואפילו. עשתה כולן י"ב חודש לפני הבעל וחסר יום אחד אחרון לפני היבם אינו מאכילה בתרומה. הא עשתה כולן י"ב חודש לפני הראשון ונפלה לפני היבם הואיל וכבר חייב הבעל במזונותיה מאכילה יבם בתרומה אף ע"פ שלא הכניסה בכנוסה דמיין. וה"ג אמר ר"א הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר: ב"ד של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת בתרומה כו'. והתם מפ' טעמא שמא ימזגו לה כוס בטמא אמיא ותשקה את אחותה: אלא בתרומה דרבנן. בזמן הזה אלא הוי אלא מדרבנן. אי נמי בתרומה דרבנן כגון עלין שאינו נקוב ופירות שנכנסו

מתני' (ו) בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א [א]אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו: **גמ'** אמר רבה ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן [ב]נותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס עצמה [ג]הגיע י"ב חדש אוכלת משלו ואוכלת בתרומה [ד]אבל היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום א' או כולן בפני היבם חסר יום א' אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו [ה]אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה א"ל אביי דלמא לא היא עד כאן לא קא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן אבל נדרים דאורייתא אימא לא ועד כאן לא שמעת ליה לר' אליעזר אלא גבי נדרים [ז]כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת[ח] אבל תרומה אפילו מדרבנן נמי לא אכלה:

מתני'

מתני' הבוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום. הא תניא לה לעיל בגמ' (דף ע:) בוגרת ומשהתה י"ב חדש: הואיל ובעלה חייב במזונותיה. כלתמן בפ' אע"פ (כתובות נז.) דנותנין לבתולה י"ב חדש ולאחר מכאן חייב במזונותיה כלתמן (שם) הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו: יפר. לבדו בלא שותפותיה דאב: **וחכמים אומרים.** היינו רבי יהושע דהוא בר פלוגתיה דר"א בכל דוכתא[ט]: **עד שתכנס לרשותו.** עד שתכנס לחופה: **גמ' ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד.** דכשהגיע זמנה ליכנס ולא נשאה כיון שחייב בעלה במזונותיה תשיגו לה כנשואה לקנות דברים ואע"פ שחייב בית בעלה. ר"א הא דאמרן דאמר במתני' בעלה מיפר נדריה בלא שותפותיה דאב: **היבם אינו מאכיל בתרומה.** כדלילף התם בפרק אע"פ (דף נח.) דקיון כספו אמר רחמנא והאי קיון דאחיו: **עשתה ו' חדשים בפני הבעל.** שנברו עליה ו' חדשים בחיי הבעל מלותן י"ב חדש שנתנו לה חכמים משעה שתבעה הבעל לינשא: **ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם.** כך היא עיקר הגירסא. ופרש"י ז"ל שם בפרק אע"פ דלאו דוקא חסר יום אחד דאפי' כולן בפני הבעל אינה אוכלת ברשות היבם וכדלילף התם מדכתיב קיון כספו והאי קיון כסף[ב] אחיו הוא והאי דקתני חסר יום אחד דניחא ליה למיתני בלשון בלא אכלה כלל. ואין כן דעת ר"ת ז"ל אלא דוקא חסר יום א' אבל אם אכלתן כולן בפני הבעל[ג] אוכלת משל יבם דנהי דיבם אינו מאכיל מיהו לא מפסדא מידי מתמתיה וכהי אינתא בהדיא בירושלמי[ד]: הגיע זמן ולא נשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו ואוכלות בתרומה: **זו משנה ראשונה.** דס"ל דאשה אוכלת בתרומה קודם שתכנס לחופה: **בית דין שאחריהם אמרו אין אשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה.** ומפרשי התם טעמייהו[ה] אי משום סימפון כלומר שמא ימלא בה מוס ונמצא מקחו מקח טעות אי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה. והא דאייתי הך סיפא ולא אייתי רישא דמתני' דקתני בהדיא נותנין לבתולה י"ב חדש ולאלמנה ל' הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משום דהך סיפא מפרשא עפי הי משנה דאשה נמי אינה אוכלת בתרומה. דקס"ד השתא דאי לאו דמשנה ראשונה ס"ל כר"א דמכיון שבעלה חייב במזונותיה הרי היא קנת ברשות בעלה דמס"ה אוכלת בתרומה. דמשנה ראשונה ס"ל כר"א דאף על גב דאיסור תרומה בארוסה ליתיה אלא מדרבנן דגזור אי משום סימפון אי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה אפ"ה אי לאו דבמידי דאורייתא קיימא ברשות בעלה כר"א לתרומה נמי אע"ג דמדרבנן היא לא אוקמוה ברשותיה דחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה: **אמר ליה אביי ודלמא לא היא עד כאן לא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן.** משום דכיון דמדינא ארוסה אוכלת בתרומה ורבנן הוא דגזור אי משום סימפון או משום שמא תשקה כל שחייב במזונותיה ליכל למיתם נהמי ושרי דמשום סימפון ליכא דמקמיר דיהיב לה ע"י קרוטות כי היכי דלא ליעדי ובזיה בכדי ובדיקת חוץ שמא בדיקה[ו] ומשום שמא תשקה נמי ליכא דכיון דאיתו מפרנס לה דוכתא מייחד לה[ז] אבל נדרים דמדאורייתא אין ארוס מיפר אפי' לאחר שנתחייב במזונותיה אימא לך דלא מצי מיפר בלא שותפותיה דאב: **ועד כאן לא שמעת ליה לר"א אלא גבי נדרים.** ולא משום דתסיג לה כנשואה אלא כדרב פנחס דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת הלכך ס"ל לר"א דכיון דאיתו מפרנס לה ודאי נדרה על דעתיה אבל בתרומה אפי' דרבנן לא אכלה דאיכא למימר דנהי נמי דהוא מפרנס לה איכא למיחש משום סימפון דקסברי בדיקת חוץ לא שמה בדיקה ולשמא תשקה נמי איכא למיחש דלאו דוכתא מייחד לה: **והא** דאמר דטעמא דר"א כדרב פנחס לאו למימרא דרבנן לית להו דרב פנחס דהא מקרי' בנדה בפרק יוצא דופן (דף מו.) בקטנה שהשיאוה אמה ואחיה דבעלה מיפר נדריה דאע"ג דנדריה חיילי מדאורייתא דהא קיימא לן דמופלגא סמוך לאיש מדאורייתא כדאיתא התם [דף מו.]: ינשואי קטנה ליתנהו אלא מדרבנן אפ"ה אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרים דאורייתא מדרב פנחס אלמא רבנן נמי מודו בה. אלא דבהא פליגי ר"א סבר כיון דאיתו מפרנס לה אינה [נודרת] אלא על דעתו ורבנן סברי מי לא מודית לן דאיתו מפרנס לה אחר לא נדרה לה על דעתיה כי מפרנס לה אדום נמי לא על דעתיה היא נודרת עד שתכנס לחופה ומיהו מכיון שנכנסה לחופה אפי' בחופה דרבנן כקטנה שהשיאוה אמה ואחיה מודו רבנן שבל דעתו היא נודרת ומש"ה אתו נשואין דרבנן ומבטלין נדרא דאורייתא וכדמתינא: **ואיבא** דילפי מהכא דמי שנדר על דעת תבירו ה"ז יכול להמיר נדרו אצל ע"פ חכם כי היכי דאמרינן הכא דמש"ה מצי בעל לחודיה להפר משום דנדרה על דעתיה, במתרגם נמי על דעת תבירו מצי מפר דלא גרע מפרש דתבירו מסתם דבעל דהיינו טעמא הכא והתם משום דכנדר על תנאי דמי. חזו אלאי שגגת הורחה דהא אף ע"ג דאמר דעל דעת בעלה היא נודרת אפ"ה צריך בעל שיפר לה באותו לשון שקבלה לה תורה וגזירת הכתוב הוא ומש"ה אין כל הלשונות שוין בו וכדאמר לקמן (דף נז:) ואי אמרת דבנודר על דעת תבירו נמי אידך מצי מיפר משום דכנדר על תנאי דמי הרי התרתו של בעל ואחר רחוי שתהא נאמרת בכל לשון. אלא ודאי רב פנחס ה"ק נהי דהפרה בבעל גזרת הכתוב היא מיהו מש"ה זכהה תורה לבעל בהפרת נדריה משום דעל דעת בעלה היא נודרת הלכך כל שהיא נודרת על דעתו מיילא הך גזירת הכתוב דאמר רחמנא אבל נודר על דעת תבירו דלא חדיא ביה רחמנא מידי ודאי לא מצי מיפר. מיהו היכא דאתמי בהדיא ואמר הריני נודר אם תבירי רוצה מצי תבריה למשרי ליה ואינו צריך לשון מיוחד אלא כל היכא

דגזרו רבנן משום סימפון או משום גזירה שמא ימזגו לה כוס ותשקה לאחיה ולאחותה [שם] ובגמרא זמן לא גזור: **אבל נדרים דאורייתא.** (לא) דאיכא איסורא דאורייתא אם הבעל מיפר לאו בעל אינה אם אינה שוגגת כבכנוסה כ"ש לא אתמרינן דאמרינן כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. מה שאמרה תורה דבעל מיפר נדרי תשתו משום דכיון שהאשה טוענת משל בעלה אינה נודרת אלא לפי דעתו ואילו פירשה אם לא יהא נדר, הלכך בקל תמצון לה בכנוסה לענין הפרת נדרים כיון דבינוזיות משלו. אבל בתרומה אב"ג דליכא אלא איסורא דרבנן לא תמצון לה בכנוסה:

מסורת הש"ס עם הוספות

(ו) לעיל ע: כתובות נז:, ג) כתובות נז., ג) שם ב. מח: ע:, ד) ירושלמי כתו: נדה מו: גיטין פג: שבת מו: [לקמן עד.], ה) עי' תוס' נדה מו: ד"ה כדר"פ, ו) כתובות פ"ה ה"ג (ע"ש), ז) כתובות נח:, ח) שם נד ע"ב.

הגהות הב"ח

(ו) משנה הבוגרת ששהתה: (ב) רש"י ד"ה הואיל וכו' ולבוגרת נותנין: (ג) ד"ה וע"ב לא וכו' דמשמתייב במזונותיה דיפר משום וכו' ר"ל חודש בפני:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה ב"ד שאחריהם. אי משום סימפון כו'. תמוה לי הא מוקמי בסוגיא דכתובות דלכ"ע טעמא דמשנה אחרונה משום סימפון ופליגי רק בטעמא דמשנה ראשונה אי משום סימפון או משום שמא תשקה:

הגהות וציונים

ו) עי' לקמן עד ע"ב בר"ן ד"ה הכא במאי עסקינן כגון ומשם תבין כוונתו (הגי"ש): ב) תיבת "כספ" ליתא בכת"י: ג) אבל אם כולן בפני הבעל ואכלה, אוכלת כו' כצ"ל (ר"ש"ש): ד) תוקן עפ"י תוס' בכתובות נח ע"א וכנראה נשמט כאן מחה"ד [הבעל הבעל]: ה) נראה שנפל כאן חסרון או שבוש וצ"ב: ו) נדצ"ל דמן התורה לא יפר, דבעינן אביה (עפ"י ששמ"ק):

פירוש הרא"ש

ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד. דתסיג ליה כבנוסה משעה שחייב במזונותיה, לר"ש לענין הפרת נדריה ומשנה ראשונה לענין אכילת תרומה. וזהו מלי לתיתוי מהא דתנן [כתובות נז.] הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה: **אין היבם מאכיל בתרומה.** אפילו הגיע זמן ממי הבעל ומת אין היבם מאכילה בתרומה (דף נח.) קיון כספו אמר רחמנא והאי קיון דאחיו הוא: **חסר יום א' בפני היבם.** וה"ה כולם בפני הבעל אלא שהו היתה אוכלת בחיי הבעל ונתמה ליה למיתר בתמה דלא אכלה כלל: **אלא למיכל בתרומה דרבנן.** הא דאמר במשנה ראשונה דבהגעת זמן אוכלת בתרומה, משום דליכא איסורא דרבנן, דדבר תורה ארוסה אוכלת בתרומה דקיון כספו היא [ע' כתובות נז:] אלא דגזרו רבנן משום סימפון או משום גזירה שמא ימזגו לה כוס ותשקה לאחיה ולאחותה [שם] ובגמרא זמן לא גזור: **אבל נדרים דאורייתא.** (לא) דאיכא איסורא דאורייתא אם הבעל מיפר לאו בעל אינה אם אינה שוגגת כבכנוסה כ"ש לא אתמרינן דאמרינן כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. מה שאמרה תורה דבעל מיפר נדרי תשתו משום דכיון שהאשה טוענת משל בעלה אינה נודרת אלא לפי דעתו ואילו פירשה אם לא יהא נדר, הלכך בקל תמצון לה בכנוסה לענין הפרת נדרים כיון דבינוזיות משלו. אבל בתרומה אב"ג דליכא אלא איסורא דרבנן לא תמצון לה בכנוסה:

זמן אכלה דבכר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, דמה קיון כספו היא, ולכך מקילון למיסרי למיכל בתרומה אליבא דמשם איסור אלא דגזרו, ובהגיע [זמן] לא גזרו כדמפרש בפ' אע"פ: **אבל נדרים דאורייתא.** כלומר דמן התורה [1] אסיר ובעבר. לא שריגא בהגעת זמן לבעל גרידא לאפר נדריה: **כל הנודרת על דעת בעלה נודרת.** דהוא ליה ומייב במזונותיה. והו"ל כמפרשת אם לא יעיל אותה מישה: **אבל בתרומה.** אפי' נמי לכא דמשם אלא דרבנן לא אכלה כמו משנה אחרונה:

מתני' בין ליבם אחד. בין שזקוקה ליבם אחד בין לשני יבמין אמר ר' אליעזר יפר. ומוקמינן ליה בגמרא בשעשה בה מאמר אחד מסן: ומה אשה שקנה הוא לעצמו. כגון הנועה לשם בעלמא: שהקנו לו מן השמים. יבמה שמיבמו לו מן התורה: שאין לאחר רשות בה. המקדש לשם מן השוק לאחר שקידשה לא תפסי בה קידושי מקדש אחר ואחכי מלי מיפר: שיש לאחר רשות בה. שאם עשה בה מאמר יבם זה ובא אחיו אח"כ ועשה בה מאמר תפיס בה כדאמר (יבמות נ.) יש מאמר אחר שאין מאמר: דבריך בשני יבמין. דבשני יבמין מצית למימר כי האי גוונא: מה אתה משיב על יבם אחד. בהא לא מצית למימר שיש לאחרים רשות בה הואיל וליכא יבם אחר ואת לא משוית תילוק בין יבם אחד לשני יבמין: א"ל אין היבמה גמורה לאישה. שאם בא עליה זר אין נסקל שאין בה לא דין ארוסה ולא דין אשת איש ואין חייבין עליה אלא לאו דלא תהיה אשת אמת וגו' (דברים כה): כשם שארוסה. בעלמא גמורה לאשה שנסקלין על ידה: **גמ'** קסבר אין זיקה. ואפילו ליבם אחד אינה זקוקה דתיהוי לאשתו עד שתכנס לחופה: ור' יהושע סבר יש זיקה. ולהכי לאחד יפר אבל לשנים אינו מיפר דאין ברירה לאיזה מהן זקוקה ולאיזה מהן תתיבם אע"ג דאמרי' (יבמות מד.) מצוה בגדול ליבם מ"מ אם בא עליה קטן קנאה[7]: לעולם קסבר ר"א יש זיקה. והיינו טעמא דאפילו לשנים יפר בשעשה בה האחד מאמר דהשתא יש ברירה ואליבא דר"ש דאמרי דאנתמר קונה קנין גמור והיא כאשתו לכל דבר הלכך מיפר לה: ה"מ ביבם אחד. דיש זיקה: אבל בשני יבמין לא. קני מאמר דלאמר דעשה בה מאמר אילו אחי אחוה מלי לאוסרה עליו בביאה או בגיטא דיש ביאה וגמו אחר מאמר: מי איכא מילתא וכו'. משום הא טעמא דאילו אית[8] ליה אחא לאחי יבם (ד) מלי מפיק לה מייבם בתר הכי שמקדשה או על ידי גט וביאה[9] וקרו לנהגה קדושי מאמר ולית[10] בהו משום דלי האי: ולר' אליעזר בן פדת דאמר מאמר כו' אלא לדחות בצרה בלבד. שאם היו ג' נשים לזה שמת ושמיתן זקוקות ליבם ואי אפשר לייבם לשתיהן דבית אחד הוא בזה ואינו בזה שמי נשים[11] (ה) ובהא מילתא קסברי בית שמאי דאמאר קונה דכשעושה בזו מאמר דוחה לגרה ומתירה לשוק אבל עדיין זו זקוקה לאחיו דאמלי אסר לה עליה: מאי איכא למימר. אלמי תיבעי לך מאי טעמא דאמר ר"א אפילו לשנים יפר: בגון שעמד בדין. משעשה בה מאמר שזו תבעתו בדין מפני שלא היה מייבמה ומייבהו בית דין לינשא לה וברח [דאתחייב] לה בממזותיה ובהפרת נדריה וכדרב פנחס כו': ואי

מתני' [6] שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ר"א אומר יפר ר' יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים ר"ע אומר [1] לא לאחד ולא לשנים אמר ר"א מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה אמר לו ר"ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרים בה רשות תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שיש לאחרים בה רשות א"ל ר' יהושע עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו אין היבמה גמורה (ו) ליבם כשם שהארוסה גמורה לאישה: **גמ'** בשלמא [6] ר"ע סבר אין זיקה ור"י סבר [2] יש זיקה[3] אלא ר"א מאי טעמיה אי יש זיקה אין ברירה[3] אמר ר' [3] אמי [4] כגון שעשה בה מאמר ורבי אליעזר סבר לה כב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור ורבי יהושע (ג) אומר לך ה"מ בחד יבם אבל בשני יבמין לא מי איכא מידי דכי אתי (ג) אחוהי אסר עליה בביאה או בגיטא ומפר ור"ע סבר אין זיקה ולר' אליעזר [5] דאמר מאמר לב"ש אין קונה אלא לדחות בצרה מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן כגון שעמד בדין ואתחייב [7] לה מזונות [8] וכדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת

תנן

הפרתן כלום דרחמנא אמר[7] אשה יקימנו ואשה יפירנו דבעינן שיהא ידוע בשעת הפרה וכן כתב רש"י ז"ל בפרק ד' אמים (יבמות כט:) וסוגיא דשמעתא דהתם מסייע ליה. וכ"ת היכי אמר דרבי יהושע סבר דזיקה ככוסה דמיא דהא לא אשכחן דאמר הכי אלא רבי אושעיא אליבא דר"ש ואתותב התם ברש פרק כילד ביבמות (דף יט.) איכא למימר דלאו מגופיה דמילתא אתותב אלא למאי דמפרש לה אליבא דר"ש מיהו אגן מלינן למימר דס"ל לרבי יהושע הוא טעמא. אי נמי כי אמרינן רבי יהושע קסבר יש זיקה לאו למימר דליהוי ככוסה אלא דהויא כאוסה ומיפר בשותפות ואף על גב דברש הך סוגיא סבירא לן דיפר לאודיה קאמר כדמוכח לקמן הכי

(בחמותה) [בחמה] = ור"ע סבר אין זיקה. הלכך אסור להפר: ור' יהושע סבר יש זיקה. בחד יבם הלכך מפר: מיהו אין בריירה ?. כלומר ומהכי אין זיקה לאין בריירה למי היא זקוקה הילכך לא אמרינן בחרי יש זיקה: **אלא** לר' **אליעזר** מ"מ. אמר מהרי דמפר, דליכא מ"ל בחרי דיש זיקה. ומקשה דכי נמי יש זיקה אמאי מפר דהא אין בריירה ?. ומן התורה אסורה ככוסה ומיתת מכתת כן לומר שיפר. ועוד מי עדיפא זיקה מאוסה דאין מפר אסור אלא: כגון שעשה בה מאמר וסבר כב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור. ומן התורה קונה מאמר ביבמתו דהכשיון ולקחה לו לאשה לכולה מילתא דאסה: ור' יהושע ה"מ בחד יבם. פי' ר' יהושע סבר כב"ש דאמאמר קונה קנין גמור, וה"מ דמפר בחד יבם, אבל בב' יבמין מי איכא מידי דאי אתי אחוה אברה ליה בביאה. אם בא עליה יבמה האחר(ה): או בגיטא. דלב"ש נמי פסיל לה בגיטא מדרבנן. [וכיון] דפסיל מדרבנן אלמא מדרבנן אינה קויה לו לגמרי, [וא"כ] יש לנו לאסמויי דאומר מדרבנן אינו יכול להפר: ולר' אליעזר דאמר. כ' ר' אחון וימות נמי.] מאחר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה, כדתנן התם אלשה אחים שיש נשואים שני אחיות ואחד מופרה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה [מופרה] מאמר בו' עד דאלו תלא משום אחות אשה מיד דהוי אחות אשה דמאמר קונה (קנין גמור) בדדכשיון ולקחה לו לאשה, אבל אי [1] נעי לאפוקי בגיטא לא מלי מפיק לה דאית לה מיעוטא כפ"ק דקידושין (דף יד.) ויכמה ביאה גומרת בה אלא מלי לאפוקה בגיטא[2] ואית לבו דיבוי לענין דקונה לאחות בגיה: **מאי איכא למימר.** אמאי מפר כי נמי עבה בה מאמר. והתם בפ' ד' אחים [מנאי אמר לך ר"א] אינו דאמרי דאמרי אינו אלא אבל אי [3] אינו אלא לבפרת נדריה מי אמרי. ומיהן בקונטרס הם דהתם [בתר] דשני מלי יפר בשותפות דאמאר דר"א נמי מודה דבשותפות מיהת מפר, אבל בשמעתין דס"ד דשמיה דיבם לאודיה מפר לא אמרינן דמודי ר"א: **הב"ש שעמד בדין.** אחר שעשה בה מאמר, דהכי מוכח כל הסוגיא דמיירי שעשה בה מאמר:

מסורת הש"ס עם הוספות

1) יבמות כט:, ג) ע"ש, ג) [לעיל עג: וש"נ], 7) יבמות שם, ה) יבמות מד., 1) לקמן עה., 2) במדבר ל יד, 3) עיי"ש בקידושין וצ"ב, ט) עי' ירושלמי יבמות פ"ג ה"ד ופ"ב ה"א.

הגהות הב"ח

(ה) במשנה אין ליבמה גמורה (ליבם) (מז"מ, וע"ב ק"א לאישה וכן הוא לקמן דף ע"ה: (ב) גמ' ור' יהושע אמר לך: (ג) שם דכי אתי אחוה: (ד) רש"י ד"ה מי איכא וכו' דמצי מפיק: (ה) ד"ה ולר' אליעזר וכו' שמי כתוב ולהא מילתא:

ליקוטי רש"י

ר"א אומר יפר. אחד מהן אח גדול. לאחד אבל לא לשנים. שומרת יבם אחד יפר יפר אבל שומרת לשני יבמין לא יפר לא זה ולא זה. אין זיקה. למיהוי ככוסה [יבמות כט:]. מאמר. קידושי יבם מיבמתו קרוי מאמר [קדושין מג:]. לדחות בצרה. בתחומה שנפלה לפניו אחר מאמר זו. ואתחייב לה מזונות. כלתניא לקמן בהחולץ (דף מח:) עמד בדין וברח מזונות הוא ועל דעתו נודרת על מנת שילקה [יבמות שם].

פירוש הרא"ש

מתני' שומרת יבם. מלפה וממתנת ליבם, כמו [בבלשים ל:, יח] ואבי שמר אח הלבן. וגמרא מפרש פלוגתייהו: אשה שקנה הוא לעצמו. היינו אחוהו: הרי הוא מיפר נדריה. בשותפות עם אביה: אשה שהקנו לו מן השמים. היינו יבמתו: אינו דין שיפר נדריה. עם אביה: שיש לאחרים בה. שגם היא זקוקה לשאר אחיו: מה אתה משיב על יבם אחד. משותף טוענ על דברי ר"א שאמר שמיפר בב' יבמין, מה אתה מביא על דברי שאני אומר לאחד ולא לשנים: אין היבמה גמורה ליבם. להתחייב אתה הבא עליה: כשם שארוסה גמורה לאישה. לענין חיוב מיתה: **גמ'** קסבר אין זיקה. ולא הביאה ככוסה ואפילו מאד אחא: ור' יהושע סבר יש זיקה. ומן התורה אסורה ככוסה ועדיפא מאחותה משום דלא מתפרקא כניקת אופה: מיהו אין בריירה ?. כלומר הא דאמרינן שיש זיקה מדאוריי'תא היינו דוקא בחד אחא משום אחוה כראוי כבר כנסה, אבל בחרי אחי לא לגבר לגמי תהיה ככוסה הלכך אין זיקה בלא. אע"ג דמלוה בגדול ליבם (יבמות לט.) ה"מ למלוה בעלמא אבל מדאוריי'תא רמיא קמי תרוייהו ואם הלך הגדול למדינת הים כופין הקטן ליבם או לחלוץ [שם]: אלא ר"א. אפילו אבר יש זיקה כיון דאין לבגר היאך יפר ואפילו שניהם ביחד אינו יכולין (לגרר) [לסמר] דכיון דלא הביאה ככוסה אפילו לאחד מהם וכאשה בעלמא היא לגבייהו: בב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור. מן התורה לדברים ולקחה לו לאשה עשיי"ן לקיחה עשיית אשתו(ה): ור' יהושע סבר ה"מ בחד אחא כו'. ור' יהושע לא סבר כב"ש הלכך בחד אחא מיפר אשום זיקה דהביאה ככוסה אבל בחרי אין זיקה ואפילו עשה בה מאמר כיון דאחוה אלי למיפסקא עליה בגיטא לא בביאה לא מלי מיפר: ור"א דאמר מאמר ב"ב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה. גבי הא דתנן בפ' ד' אחין [מנאי אמר.] אלשה אחין שיש אחים נשואים שני אחיות ואחד מופרה, מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופרה מאמר ואח"כ מת אחי האבי, ב"ש אומרים אחות עמו ואלו תלא משום אחות אשה, ואקמאי ר"א הא דקאמרי ב"ש דמאמר קונה מן התורה היינו חזקה לדחות אלרה אשה אחיו שנפלה עליה ונעשית לה לרה בנפילה זו אבל אי בעי לאפוקה בגיטא לא מלי דאלילה נמי בעיא דאתיבי הך דרשא דפ"ק דקידושין (דף יד.) ויכמה ביאה גומרת בה ואין כסף ושטר גומרין בה לענין זה דלא מלי לאפוקה בגיטא: **מאי איכא למימר.** אמאי מיפר כיון דאינה נעשית: **הכא במאי עסקינן שעמד בדין וברח כו'.** ר"א דסבר דמאמר לב"ש אינו קונה לדחות אשה גמורה מוקי לה אפילו בלא מאמר דמאמר אינו מועיל לענין הפרת נדרים ומייבי בשעמד בדין וכגון שאחד מן היבמים הלך למדינת הים והעמידה (אחד) [האחר] בדין וברח ופסקו לה מזונות משלו בדתניא ביבמות (דף מא:) עמד בדין וברח ניחוניה משל יבם:

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פי"ח מה"מ מלרים הלכה כג טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז: מז ב מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה יד סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קנט סעיף ה: מח ג מיי' פי"ח מהלכ' מלרים הלכה כד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז:

הגהות וציונים

ל) בכתה"י נוסף מיהו אין בריירה. וכ"ה בר"ן ובראש ובתוס' ועוד: ב) הגי"רפא ביבמות כט ע"ב אלא לר"א נהי נמי דקסבר יש זיקה בשלמא לחד מיפר אלא לתרי אמאי: ג) [צ"ל אלעזר] (גלילון): ד) בדין וברח דאיתחייב כצ"ל (הגי"ש, וכ"ה בראשונים): ה) צ"ל אתי (הגי"ש): ו) בתר שמקדשה ע"י גט או ביאה כצ"ל (הגי"ש): ז) צ"ל ד"לית (הגי"ש): ח) צ"ל וכדנפרש (כתה"י): ט) בכתה"י נוסף זיקה: י) ראה אות א: כ) דהיכא דאיכא שני (כת"י): ל) נדצ"ל אבל אינו קונה קנין גמור דאי בעי. ועי' בפי' הרא"ש:

תוספות כתב יד

מתני' שומרת יבם בין ליבם אחד כו' ר"א אומר יפר. בגמ' מפרש טעמא: ומה אשה מן השוק שקנה הוא לעצמו מפר נדריה. כדסיא מרוסה בשותפות עם אביה: אשה שהקנו לו מן השמים. היינו יבמתו: אינו דין שיפר נדריה. עם אב: שאין לאחרים. אחי הבעל: יבמין: דבריך קיימים בב' יבמין. דבזה יש להשיב על ד"י דר"ש: מה אתה משיב על יבם אחד. דבזה מתא ק"ו: אין היבמה גמורה לאישה. לענין שיתחייב מיתה הבא עליה כמו בארוסה שחייבים עליה סקילה הבאים עליה: גמ' אין זיקה. דלא אמרינן זיקה ככוסה. ופלוגתא היא בגמרא ס' כילד [יח:] דלעולגי בשומרת יבם שמתה אם אסור לחלוץ